

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Manuale Parochorum, De Plerisque Functionibus, & Obligationibus, ad Parochias, Parochos & Parochianos attinentibus

Engel, Ludwig

Salisburgi

§. 2. Quo fundamento alijs præter Parochum Jus decimandi competere
possit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40922

ad defuncto debita non præstetur à coheredibus
pro portione hereditaria, sed à possessore præ-
diorum frugiferorum, decisum est in *L. 2. C.*
jam d. t. dico, à defuncto debita, quod exinde
satis apparet, quia ibi Imper. loquitur de *are*
alieno & ijs, quæ heredes quatenus heredes a-
deoque *ex persona defuncti* solvere debent; de
fuura enim annona, ubi prædia hereditaria
jam sunt facta proprium Patrimonium heredis,
non fuisset dubitandi ratio.

Addo tamen, cum hæc argumentatio à tri-
butis ad Decimas præcipuè favore Ecclesiæ &
ob administrationem Divinorum procedat, ei-
dem locum haud fore, si Decimatio competat
laico, vel Clerico ex titulo patrimoniali vel sin-
gularis privilegij. §. II.

Quo Fundamento alijs præter Parochum
Jus declinandi competere possit.

SUMMARI A.

1. Ecclesiastici acquirunt Decimas ex privilegio,
incorporatione, prescriptione, & donatione
laicorum.
2. Quid requiratur ad prescriptionem Decimarum.
3. Laici quamvis sint incapaces Decimarum, pos-
sunt tamen aliquot modis eas habere.
4. Prescriptione etiam immemorali non potest lai-
cus Jus directum decimandi acquirere.
5. Neque etiam consuetudine generali alicujus loci.
6. Laici multi habent Decimas cum periculo anti-
marum suarum.
7. Ex temporis immemorialitate presumitur omni
meliori modo pro Decimis laicorum. §. Quid

8. *Quid intersit an Laicus praescripserit Decimas, vel an tantum ex praesumptione relinquatur in possessione.*
9. *Praesumptiones praesumptionibus eliduntur.*
10. *Ex immemorialitate non oritur praesumptio Juris & de Jure.*
11. *Immemorialitas etiam tunc est, quando non constat de initio possessionis, licet constet de contrario.*
12. *An tempus immemoriale debeat 100. annos*
13. *Negativa probatur. (excedere.)*
14. *Qualiter probetur immemorialitas.*
15. *Notabilis limitatio in causa Decimarum.*
16. *Prohibitio Concil. Lat. potest consuet. abrogari.*
17. *Illam prohibitio videtur tantum procedere in infundatione perpetua.*
18. *Ex consuetudine potest valere, ut unus laicus Jus utile in alium alienet.*
19. *Obligationi praestandi servitia feudalia, & canonem Emphyteuticum potest praescribi.*
20. *Jus utile potest quidem praescribi contra laicos sed non contra Ecclesiam. (ris publici.)*
21. *Praescriptio non procedit contra prohibitionem suam.*
22. *Differentia, cur magis res Ecclesiae immobilis praescribi possint, quam Jus utile decimandi.*

QUAMVIS regulariter omnes Decimae ad Parochum spectare censeantur, sunt tamen de Jure aliqui modi prodi, quibus Jus decimandi ad alios non solum Ecclesiasticos sed etiam laicos transferri potest.

Enim

Enimverò *Ecclesiastici* ex privilegio Papali, per incorporationem Parochiarum Monasterijs aut Canoniciatibus factam, & per præscriptionem Decimas acquirunt. Item Laici, qui justè habent Decimas, possunt eas alicui alteri Ecclesiæ, quàm suæ Parochiali, maximè verò cuidam Monasterio solius Episcopi accedente consensu donare. *c. cum Apostolica. 7. de his que sunt à Præl.*

Dico, si Laici justè habeant decimas, aliàs enim donatio à laico ne quidem præscriptionis titulum parat, *c. dudum ibi Pan. h. r.* quod tamen limitat Rebuf. *tract. de decim. c. 13. n. 93.* ut illi qui receperunt decimas à manibus laicorum, quamdiu vivunt, præscribere nequeant, secus verò eorum successores in bona fide existentes, saltem tempore immemoriali, neque successori in dignitate nocet mala fides antecessoris, quia non ab ipso, sed à superioris institutione causam habet. *gl. sing. in c. cura. in fin. De jure Patron.* quæ glossa generaliter loquitur de præscriptione, nec requirit immemoriam, & planè videtur, quòd ipse titulus successionis in beneficio vel dignitate, ex quo Prælatus vel beneficiatus etiam plerumque sub juramento (quod in confirmatione seu investitura præstat) tenetur defendere & conservare jura suæ Ecclesiæ, sicut est justus titulus ad possessionem talium decimarum (supposito quòd aliunde nasciat vitiosam) pro suo adipiscendam vel retinendam, ita etiam ad præscriptionem ordinari

MAN. PAROCH.

li

teme

temporis 40. annorum *tex. not. in L. fin. ff. pro suo.*

2. Circà præscriptionem Decimarum notandum est, quòd allegans præscriptionem contra Parochum debeat vel tempus immemoriale, vel saltem 40. annorum cum titulo probare, propter præsumptionem Juris quæ militat pro Parocho & contra præscribentem, *cap. 1. de præscript. in 6. junct. c. 2. Derestit. spol.* Idem dicendum circa Parochias Monasterijs pleno Jure incorporatas, ita ut Decimæ earum non nisi 40. annis cum titulo contra Monasterium præscribantur, quia per incorporationem, Monasterium habetur loco Parochi, *Decisio Rotæ apud Tamb. De Jure Abb. tom. 3. dec. 120. n. 11.* Quòd si autem præscriptio allegetur contra aliam Ecclesiam, cui tantum ex privilegio vel etiam præscriptione Decimæ competebant, sufficet posse probare possessionem bona fide per 40. annos continuatam *d. cap. 1.* imò contra Clericum privatum vel Laicum 10. anni inter præsentem & 20. inter absentes cum titulo, & sine titulo 30. sufficient, quia hic nec præscriptio Juris adest, nec favor Ecclesiæ, ob quem quadragenaria præscriptio requiratur. *Pet. Rubeus. de Decim. q. 13. n. 100.*

3. Laici quidem de Jure omnes sunt incapaces Juris decimandi, tanquam spiritualis & proprii spiritualis Ministerium competentis, *c. causam 7. de præscript. §. o. quamvis. 17. h. t.* Nihilominus I. ex privilegio Papali Jus decimandi acquirere possunt:

possunt: quia non excedit vires Papæ, Laicum ad Jus spirituale habilitare & secundum quid Clericis æquiparare, sicut defacto ad Jus patronatus, quod spirituale est, omnes Laici habilitati sunt.

II. Ante Concilium. Lat quod probabiliter fuit habitum Anno salutis 1179. *vid. Henric. Canis. de decim. cap. 13. n. 6.* Laici poterant Jus decimandi ab Ecclesia in feudum vel Emphyteusim accipere, quia tunc tantum acquirebant Jus utile & temporale non directum & spirituale, per dictum verò Concilium Lat. id prohibitum est *c. 1. 16. q. 7.* Si tamen alicujus Majores ante Concilium Decimas in feudum accepissent, is etiam num hodie eas rectè retinere possit. *arg. cap. 2. § sanè. de Decim. in 6.*

III. Per contractum locationis aut ususfructus etiam Laici decimas habere possunt, quia tunc nihil de dominio Juris spiritualis in illos, sed tantum commoditas quædam percipiendi Decimas, non tanquam sibi sed Parocho debitas transfertur.

IV. Quædam decimæ sunt merè profanæ & Laicales quas olim Domini suis prædis deinde subditis in usumfructum feudum vel Emphyteusim datis tanquam loco tributis, pensionis annuæ vel Canonis imponebant. *Greg Tholos. in Synagm. juris lib. 2. c. 20.* quo etiam referri posse videtur illa portio vini, quæ ex quibusdam vineis, præsertim in Austria exigitur, & vulgo *Bergrecht* appellatur.

V. Laici conversi seu religiosi de certo aliquo ordine, uti sunt Equites Mellitenses, Teutonici &c. decimas quoque possidere possunt, c. 3. *De priv. Panorm. in c. quamvis. 17. h. t.*

4 *Prescriptione* autem etiam immemoriali ex communi DD. opinione laicus Decimas, quoad titulum dominij *directi* acquirere non potest, quia est incapax possessionis, sine qua non currit *præscriptio. cap. causam. 7. De præscript.* Undè non obstat, quod à quibusdam in contrarium opponitur: videl. Quidquid per privilegium acquiri potest, id etiam possit per *præscriptionem immemorialem*, quam constat habere vim privilegij, *per tex. & gl. in c. super quibusdam. De V. S.* atqui Jus decimandi Laicus per privilegium acquirere potest, ut dictum, ergò, &c. nam negandum est suppositum, quòd ex persona Laici detur immemorialis Decimarum *præscriptio*; datur quidem immemorialis *detentio*, quæ facti est, sed ex defectu possessionis & propter Juris resistantiam, non datur immemorialis *præscriptio*.

5 Similiter nec consuetudine generali alicujus Provinciae introduci potest, ut Laici passim Decimas Jure Dominij *directi* sibi vindicent, quia imprimis hæc consuetudo foret irrationabilis, ut Laici sine omni causa id habeant, quod Deo & Ministris ejus in recognitionem universalis Dominij & propter spirituales labores debetur; deinde hæc consuetudo damnificaret Ecclesias, eas Decimis privando, meritò proinde
invali-

Invalidata intelligeretur. *in c. 1. De consuetud.*
 Notanter autem hactenus loquor de Jure dire-
 cto decimandi, nam quid dicendum sit de Jure
 utili, paulò inferiùs ad finem hujus §. exponam.

Grandis igitur est difficultas quomodo de-
 fendendi sint Laici, qui passim in nostris par-
 tibus Decimas non ex titulo ususfructus, vel lo-
 cationis, sed Jure proprietatis sibi vendicant,
 nec Privilegium Papale, nec infeudationem an-
 te Concilium Lat. factam ostendere possunt,
 nesciunt tamen quo Jure vel titulo primitus ac-
 ceperint?

Vereor, ne multi Laici cum animarum sua-
 rum periculo Decimas detineant. *jux. t. in cap.*
prohibemus. h. t. quando experientia constat,
 à tempore, quo hæreses ordinem & tranquil-
 litatem Ecclesiæ turbarunt, eò temeritatis per-
 ventum esse, quòd præsertim Patroni & Ad-
 vocati Ecclesiarum Jura & redditus Ecclesiasti-
 cos, quasi liberè in suam utilitatem conver-
 tant, Parochos & Beneficiatos etiam non re-
 quisito Episcopo, & nescio quibuscum illicitis
 pactis instituant, destituantque. Quare
 optandum foret magnoperè, ut quidam Laici
 saltem opulentiores ad eligendam viam tutio-
 rem & exonerandam suam, aut suorum Majo-
 rum conscientiam induci possent, ut Decimas
 aliæque Jura Ecclesijs Parochialibus restituerent.
 Verùm quia prædicti excessus non sunt de o-
 mnibus Laicis præsumendi, & satis colligitur
 ex Jure & DD. olim non fuisse infrequens,
 quòd

quòd Laicis vel ob merita sua in Ecclesiam, vel ob ipsius Ecclesiae utilitatem Decimae vel ex privilegio aut per contractum feudalem concederentur: idcirco in proposita quaestione duos casus principales distinguo.

I. An Laici habeant decimas à tanto tempore, ut nec de *initio* nec de *contrario* constet?

II. An habeant Decimas à tanto tempore, ut de *initio* possessionis quidem non constet, constet autem de *contrario* v. g. ex libris antiquis vel instrumentis authenticis, ex quibus ostenditur, quòd Decimae ante annos 100. vel. 200. adhuc pleno Jure penes Ecclesiam fuere.

7 Quod attinet ad primum casum, dico, quamvis Laicus Decimas praescribere etiam tempore immemoriali non possit, operatur tamen haec immemorialitas temporis, quòd ex ea praesumatur, antecessores Laici omni meliori modo sive deinde per privilegium, sive per infeudationem ante Conc. Lat. decimas acquisivisse. *arg. c. super quibusdam. de V. S. c. 1. de praescript. in 6. l. hoc jure §. ductus aquae. ff. de aq. quot & astu.* Pulchrè ad propositum loquitur Gilken. *de praescript. p. 3. c. 8. n. 23.* Quamvis, inquit 100. imò 1000. annorum possessio ubi de non justo primordio constat, non minuat possessionis causam, cum in persona possessoris & Majorum & Authorum ipsius tale Jus coalescere nõ potuerit, *c. causam. de praescript.* Tamen ex quo de hujusmodi exordio non constat,

stat, & talis res sit, quæ ex causa Laico acquiri possit, existimandum est, quòd cum tot annorum intervallo nemo ipsi quæstionem moverit, justam quoque initij rationem fuisse. Cùm enim tam varij sint casus, ex quibus instrumenta intercidere, vel interverti possint, videl. Incendium, furtum, injuria concipientium, vetustas ipsa omnia paulatim hauriens, infirmitas memoriæ ignorantium, quo loco quid positum aut conditum sit, fiducia sui Juris ex tam longa & inconcussa possessione, non debet Ecclesia in tot humanæ conditionis casibus occasionem quem ex inopinato casu suo Jure evertendi aucupari, cujus fortè Majores propter optima in Ecclesiam merita decimas quasi pro recompensatione acquisiverunt, quo etiam referri possunt quæ infra n. 18. dicentur.

Sed, inquires, quid interest an Laicus præscripserit Decimas, vel an in illarum possessione & perceptione relinquatur? **8** R. Differentiam jam satis insinuatam esse, si enim ponatur Laicum præscripsisse Decimas, acquisivit Dominium Juris, & id retinebit, tametsi aliquando post completam præscriptionem emergat titulus & initium inhabile, quia imposterum non amplius possidet Decimas ex primo illo titulo, sed ex Jure præscriptionis. Sin autem Laicus tantum ex præsumptione boni tituli quæ oritur ex immemorialitate temporis relinquatur in possessione, privabitur hac possessione, si per Parochum de vitioso initio coniectus fuerit.

Felin. inc. accedentes. n. 6. & inc. cum ex officio
n. 13. de præscript. Non obstat quòd dicit. Val-
quez illust. Controv. p. 1. lib. 2. c. 81. n. 12. & 15.
 licet constet de uno titulo inhabili, nihilomi-
 nus ex diuturnitate temporis de alio meliori ex
 postfacto superveniente præsumendum esse:
 eò quòd ex antiquitate temporis factum non
 tantum unum, sed etiam plura, si necessaria sint,
 præsumantur. Non obstat, inquam, utut enim
 hoc fortè procedat in alijs causis, in quibus Suc-
 cessores saltem mediati in bona fide existentes
 per longissimum tempus præscribere possunt,
 tamen si Antecessores eorum fuerint in mala fide
Fachin. lib. 8. Controv. c. 27. vers. nec obstat.
Cov. de præscript. p. 2. §. 9. n. 7. secus tamen est
 in causa decimarum, in qua nulla præscriptio
 Laicum juvare potest. Propterea quando Pa-
 rochus probat vitiosum initium possessionis, ha-
 bet triplicem fortissimam præsumptionem pro
 se, unam ex incapacitate Laici, alteram ex jure
 ipso, quo omnes decimæ ad Parochiam spectare
 censentur. *c. 2. de restit. spol.* tertiam ex demon-
 stratione vitiosi initij in possessione Laici: dum
 contra Laicum solam & unam præsumptionem
 ex immemorialitate temporis prætereundere potest
 notorium est autem, unam præsumptionem a-
 lijs præsumptionibus pluribus & fortioribus
 penitus elidi ac enervari *arg. c. in nostra 4. de*
procurat. L. divus. 7. de integ. restit. † Neque
 verum est, quòd quidam contendunt, ex im-
 memorialitate temporis oriri præsumptionem
 Juris

Juris & de Jure, contra quam non admittatur probatio in contrarium, † etenim nulla est præ- 10
 sumptio Juris & de Jure, nisi quæ expressè in aliquo Canone vel lege contineatur, quod de immemoralitate temporis non reperimus, eamque ob causam contra probatam immemorialitatem admittendas esse probationes de vitioso initio rectè docent Arnold. Rath. *tract. de usu cap. c. 5. assert. 47. n. 2. § 3.* Henr. Canil. *de Decimis. cap. 9. in fin.* Fachin. *Controv. l. 8. c. 33.*

In altero casu principali potissima difficultas dependet ab eo, an dicatur tempus immemoriale, quando quidem non constat quo initio cæperit possessio, constat autem de contrario, quòd scil. ante tot & tot annos necdum apud antecessores moderni possessoris fuerit. Nam si dici debeat tempus immemoriale, de cujus initio non constat, habebit Laicus præsumptionem Juris ex immemoralitate temporis pro se, & relinquendus erit in possessione decimarum, usque dum Parochus vitiosum initium ostendat. Licet enim non desint, qui cum Host. *in c. cum Apostolica. h. t. n. 10.* & Canisio *de decim. cap. 13. n. 9.* putent, non sufficere immemorialitatem temporis, contraria tamen sententia æquitati magis convenit, ne quis ob difficultatem probationis facillè suo jure privetur, & ne nihil antiquitati temporis tribuatur. *Butrius & Imola in d. c. cum Apostolica. aliq. apud Cov. lib. var. ref. c. 17. n. 5. citati.* Sanè hæc quæstio non tantùm vix apud aliquem authorem in terminis reperitur, sed à

plerisque confunditur, & nulla inter *contrarium* & *initium* distinctio adhibetur. ut per *Gl. in c. 1. in v memoria. de prescript. in 6. Mascard. de probat. vol. 2. Conclus. 1042.* imò *in d. c. 1.* expressè dicitur illa immemorialis præscriptio, *cujus contrarium memoria non existit.* † Verùm frequentius DD. supponunt rectè dici possessionem immemoriam, quamvis constet, quòd aliquando contrarium fuerit, dummodo de initio præsentis possessionis non constet. *Craveta. de antiq. temp. p. 4. sect. absolutis differentiis* omnium clarissimè *Molina de 7. & 7. tract. 2. disp. 76. n. 3. facit tex. in c. super quibusdam. de V. S. ibi ex antiqua consuetudine à tempore cuius non extat memoria, & in L. 3. §. ductus aqua ff. de aqua quot. cuius origo memoriam excessit, jure constituti loco habetur.* Doctores autem & textus supra relati optimè cum hac opinione conciliari videntur, per illum modum loquendi quo utitur *Menoch. de arbit. jud. lib. 2. Cent. 1. casu 43. n. 2.* Nimirum quòd illud dicatur tempus immemoriam, *cujus initium memoria non est in contrarium,* bonus text. *in c. 1. de consuet. in 6.*

12 Nova est disputatio, an sit immemorialis possessio, quam constat infra 100. annos cepisse, nescitur autem, quando? adeoque an tempus immemoriam necessariò debeat 100. annos excedere?

Affirmant *Card. in c. si diligenti. de prescript. Molina. d. disp. 76. n. 2. Cov. de prescript. p. 2. §. 3. sub. n. 9.* † Sed, si istorum DD. argumenta per-

perpendo, parùm me persuadent. etenim quòd
ita inferant: centenaria præscriptio requirit ti-
tulum. *c. si diligenti. in fin. de præscript.* ergò im-
memorialis, quæ titulum non requirit, debet esse
major centenaria, rectè negari potest conse-
quentia, quia quòd in centuria requiratur titu-
lus, hoc ipsum in specialem favorem Ecclesiæ
Romanæ constitutum est, ne tam facilè per præ-
scriptionem damnificetur. Unde quod addit
Molina, præscriptionem immemorialem esse
magis privilegiatam quàm centenariam, verum
est respectu præscribentis, non verò respectu
ejus contra quem præscribitur.

Quare in hac difficultate ego breviter sic di- 14
cendum arbitror, quòd in illis causis, in quibus
præscriptio 40. annorum cum titulo procedit,
probabilius sit, ex nullo Jure evinci, quin etiam
infra 100. annos ad effectum quòd aliquis non
teneatur probare titulum, detur immemorialis
possessio, si testes saltem per 40. annos testentur
de visu proprio, quòd semper viderint rem in
hoc statu fuisse, & de cætero non audiverint de
initio: quia tunc sufficienter probatum est, quòd
origo memoriam excesserit, prout id solùm ad im-
memorialem possessionem requiritur *in c. l. 3.*
§. ductus aqua. de aqua quotid. & est. & quia de
Jure civili in præscriptione 30. & 40. annorum
absolutè non requiritur titulus, *l. sicut. & l. om-
nes. C. de præscript. 30. annorum.* De Jure ve-
rò Canonico per quandam correctionem sit in-
troducendum, ut in præscriptione 40. annorum
requi-

requiratur titulus, ubi jus resistit præscribenti, *c. 1 de præscript. in 6* videtur omninò congruum, ut hæc correctio strictè accipiatur. *l. præcipimus. C. de appell.* & non extendatur ad eum casum, quo aliquis per famam & testes potest probare, possessionem 40 annos longius excessisse, & ita quidem, ut initij memoria non existat, quamvis forte 100. anni elapsi non sint. atque hujus opinionis (ex alijs tamen fundamentis) etiam est Cravetta *de antiq. temp. p. 4. sect. absolutis differentiis n. 2. cum Gl. in c. cum nobis. v. centum. de præscript.* & Alexandro apud eundem Crav. n. 4. citato.

15 Interim tamen quia in causa Decimarum non est locus præscriptioni sed solum ex præscriptione proceditur, ut jam sæpiùs repetitum; idèò libenter concesserim, quando constat possessionem infra 100. annos cæpisse, nescitur autem quando, posse tamen circumstantias & conjecturas concurrere, ex quibus præsumptio temporis antiqui elidatur & pro Parocho (qui aliunde jam præsumptionem Juris pro se obtinet) sufficienter probetur, Laicum malam possidendi causam habere, nisi de legitimo titulo docuerit. v. g. si constet possessionem multum infra 100. annos cæpisse, antecessores Laici fuisse potentes hæreticos; si testes super immemoriali producti varient, &c.

16 Postremò quæri potest, utrum saltem circa Jus utile decimandi, cujus Laicus non est incapax, consuetudo vel præscriptio aliquid operari valeat?

R. Cum

¶ Cum Canon Lateran. Concilii, quo prohibetur, ne Laici de Decimis infeudentur, non sit juris naturalis aut divini, nihil putarem obstare, quin per contrariam consuetudinem abrogari possit. *arg. c. fin. de consuet. l. de quibus, cum seqq. ff. de LL.* haud enim videtur irrationabile, quòd Laicis Decimæ in feudum concedantur cum auctoritate Episcopi, si id ipsorum merita, vel Ecclesiæ utilitas exposcat.

Deinde illam prohibitionem Concilij pluri-
mi DD. tantum accipiunt de infeudatione per-
petua & in heredes transitoria, unde cum corre-
ctiones Jurium non sint extendendæ. *l. praci-
pimus. in fin. C. de appell.* existimant, etiamnum
hodie posse per Episcopum aliumve Ecclesiæ
Prælatum decimas alicui Laico ex justa causa &
eum ordinaria Juris solennitate ad tempus vitæ,
vel aliud longum tempus in feudum vel Emphy-
teusim concedi, *Gl. & Abb. in c. quamvis. de
Decimis. Cov. var. res. lib. 1. c. 17. n. 5.*

¶ II. Quamvis inter DD. controversatur
in *c. prohibemus. h. t.* utrùm Jus utile per unum
Laicum acquisitum in alium rectè alienetur:
nihilominus per consuetudinem tales alienatio-
nes convalidari posse, quia in Jure dubio opti-
ma legum interpret est consuetudo *l. si de inter-
pretatione. 37 de LL.* & hinc non dubito, quin
multæ decimæ ante Concil. Lat. ab Ecclesijs per
modum feudi vel Emphyteusis separatae sint,
quæ etiamnum hodie apud Laicos manent non
quidem semper Jure hereditario, sed per diver-
sas

fas venditiones & alienationes bonorum ad eos
 devolutæ. Licet autem Laici, qui hujusmodi de-
 cimas possident, nulla pro ijs servitia aut fide-
 litatem secundum naturam Feudorum Ecclesie
 præstent, non tamen statim evincitur, quod ta-
 les Decimæ ab initio non fuerint per modum
 Juris utilis concessæ, nam præstatio servitiorum
 & fidelitatis juramentum non est substantiale,
 sed tantum naturale contractus feudalis, unde
 pacto & consequenter etiam præscriptione illa
 obligatio tolli potest, quemadmodum dari *feu-*
dum Francum, in quo nulla servitia præstantur,
 & in feudo concessio Ecclesie non præstari fide-
 litatem, *c. un. Ecclesiam fidel. non fac.* nemo est,
 19 qui ignoret: † Item quod obligationi præstandi
 annum canonem præscribi possit per Emphy-
 teutam, dicitur inferius in §. 3. *sub. n. 7.* Est ta-
 men inter res feudales & Emphyteuticas *profa-*
nas ac inter *decimas* differentia, quod illæ per
 præscriptionem possint transire in *allodium*, non
 verò istæ, quia juris *directi* decimandi incapax
 est Laicus. Sed ais, quid valebit hoc jus *dire-*
ctum apud Ecclesiam, si Laicus id non recogno-
 scat, nulla pro eo servitia, fidelitatem, Canonem,
 aut laudemium præstet? R. Sicut in aliis rebus
 præscriptio contra Ecclesiam admittitur, ita e-
 tiam in his. Et unum saltem reperio hujus ju-
 ris *directi* effectum, quod nimirum Ecclesia
 has Decimas à Laico possessas contra fiscum
 vindicare possit, si Laicus sine legitimo herede
 defunctus bona vacantia reliquerit, aut crimen
 confi-

confiscatione bonorum dignum commiserit, in feudis enim & Emphyteuticis domino directo præjudicari non potest. Utrum autem S. Pontif. pro plenitudinæ potestatis suæ non posset Ecclesias adversus præscriptionem Laicorum eatenus restituere, ut Laici in recognitionem directi dominij tenerentur de Decimis possessis singulis annis certam aliquam portionem solvere, altioris indaginis est, & licet id foret æquitate plenum, ac Ecclesiis utile, vix tamen sine cooperatione Imperatoris & Principum terrarum posset in executionem deduci.

¶ III. Hodie stante prohibitione Concilii Later. posse quidem Laicum contra alium Laicum ante Concilium infeudatum Jus utile præscribere, contra Ecclesiam autem post Concilium non posse, vel enim sciret post Concilium non licere habere Decimas in feudum ab Ecclesia vel ignoraret: Si prius, foret in mala fide *vera*, si posterius esset in mala fide *ficta*, seu in ignorantia Juris, quæ non potest acquirere volentibus. *L. Juris. 7. ff. de Juris & fact. ignor. L. numquam 31. in p. ff. de usucap.*

Sed ais, posse contingere, ut aliquis sciat, non licere dare feudum Decimarum Laicis post Concilium, & tamen sit in bona fide, si nimirum ipse & ejus antecessores tempore immemoriali Decimas ex titulo feudi possederint. ¶ Si in hac immemoriali possessione non constet de initio, omni meliori modo præsumendum esse Laici majores fortè ex privilegio & dispensatione spe-

ne speciali tale feudum accepisse, sin autem Pa-
 rochus docere possit, quòd tantum per privatas
 conventiones inter suos & Laici atecessores
 (quamvis Episcopi autoritate antecedente,
 feudum datum sit) quantocunque etiam tem-
 21 pore non erit præscriptum, † sicut enim pactis
 privatorum Juri publico derogari non potest,
 ita nec contraveniri prohibitioni legis commu-
 nis, publicam utilitatem concernentis per pri-
 22 vatorum & particularium hominum præscri-
 ptionem. † Cui non obstat, quòd res tempora-
 les Ecclesiæ immobiles vel mobiles pretiosæ alie-
 nari prohibita nihilominus præscribi possint.
Riccius in praxi aurea p. 1. ref. 32. nam diversita-
 tis ratio est ista, quòd res Ecclesiæ temporales
 non prohibeantur absolutè devenire in manus
 Laicorum, sed tantum sine solennitatibus, quas
 cursus temporis, & bonæ fidei possessio per 40.
 annos continuata supplere videtur. Sed circa
 decimas absoluta est prohibitio, ne per viam eti-
 am Juri utilis ad Laicos quibusvis cum solenn-
 nitatibus transferantur.

§. III.

Qualiter detur Immunitas à solvendis
 Decimis.

SUMMARIUM.

1. An & qualiter detur immunitas à solvendis
 Decimis.
2. Religiosi qualiter de jure exempti à solutione
 Decimarum.

3. Quo.